

רע"פ 4951/15 - אלי בוכריס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4951/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: אלי בוכריס

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 8.7.2015 בע"פ 10860-05-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר - נשיאה, ג' קרא - סג"נ ומ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד ד"ר גיל עשת

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (הנשיאה ד' ברלינר, סגן הנשיאה ג' קרא והשופטת מ' סוקולוב) בע"פ 10860-05-14 (להלן: ההליך העיקרי) מיום 8.7.2015, בגדרה נדחתה בקשת המבקש לבטל את פסק הדין בהליך העיקרי מיום 4.2.2015 (להלן: פסק הדין).

רקע והליכים קודמים

2. ביום 3.2.2014, המבקש הורשע על ידי בית המשפט השלום בתל אביב-יפו (השופטת ד' שריזלי) בת"פ 19973-09-09, בכך שייבא לישראל שלא כדין, ותוך דיווח כוזב, מכולה ובה 599 ארגזי סיגריות מזויפות מסוג "מרלבורו", אשר סומנו באופן מטעה כסיגריות שיוצרו על ידי חברת "פיליפ מוריס", בעלת סימני המסחר הרשומים. על המבקש הושת עונש מאסר בפועל בן 12 חודשים, לצד מאסר מותנה וקנס.
3. המבקש ערער על פסק הדין לבית המשפט המחוזי במסגרת ההליך העיקרי. בדיון אשר התקיים ביום 4.2.2015, בית המשפט המחוזי הרחיק את המבקש מהאולם, לאחר שהפריע למהלך הדיון בהערות ביניים ובמחאת כף - ובאולם נותר לייצגו בא-כוחו בהליך העיקרי, עו"ד סולומון. בהמשך הדיון, בעוד המבקש מצוי מחוץ לאולם, הציע בית המשפט המחוזי לצדדים מתווה להכרעה בערעור, במסגרתו תיוותר הכרעת דינו של בית משפט השלום על כנה; ערעור המשיבה על קלות העונש בע"פ 28043-05-14 יימחק; ועונשו של המבקש יופחת ל-9 חודשי מאסר בפועל (להלן: ההסדר המוצע). הצדדים קיבלו את ההסדר המוצע, ובית המשפט המחוזי פסק כאמור בו.
4. ביום 23.6.2015, הגיש המבקש בקשה לביטול פסק הדין, בטענה כי לא הבין את ההסדר המוצע ולא הסכים לו. המבקש הדגיש כי בית המשפט המחוזי לא החזירו לאולם הדיונים ולא וידא כי הוא מבין את ההסדר שהוצע, ועל כן ביקש כי פסק הדין יבוטל וכי הדיון בערעורו יימשך מהנקודה בה הופסק. בהוראת בית המשפט המחוזי, הוגשה תגובתו של עו"ד סולומון לבקשה. עו"ד סולומון הדגיש כי ההסדר המוצע הועבר על ידו למבקש כלשונו, "ללא כחל וסרק", וכי המבקש אישר אותו. עו"ד סולומון דחה את הטענה כי לא דיין בהסבריו מחוץ לאולם, וסבר כי עשה ככל אשר ביכולתו עבור המבקש.
5. ביום 8.7.2015, בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה לביטול פסק דין. בהחלטתו, בית המשפט הדגיש כי מדברי המבקש ועו"ד סולומון עלה בבירור כי המבקש הבין את ההסדר המוצע ואת משמעות הסכמתו. נקבע כי אין כל יסוד לטענת המבקש כי סבר שההסדר המוצע הוא הסדר כולל - הנוגע גם לתיק אחר אשר התנהל נגדו בבית משפט השלום, ת"פ 9694-09-11 (להלן: התיק הנוסף) - וזאת משום שהתיק הנוסף כלל לא עלה בדיונים בפני בית המשפט המחוזי. כמו כן, בית המשפט המחוזי קבע כי הבקשה הוגשה בשיהוי ניכר - כארבעה חודשים לאחר מתן פסק הדין - ומצא כי המבקש נהג כך משום שבשלב זה הבין כי המשיבה מתכוונת לעמוד על הטלת עונשים מצטברים בהליך העיקרי ובתיק הנוסף. על יסוד כל האמור, בית המשפט המחוזי קבע כי הבקשה מהווה ניצול מובהק לרעה של הליכי משפט, וכאמור דחה אותה. החלטה זו היא מושא הבקשה שלפניי.
- הבקשה למתן רשות הערעור
6. בבקשה שלפניי, עותר המבקש מבית משפט זה ליתן רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי, לבטל את פסק הדין ולהורות על החזרת הדיון להשלמת טיעונים בערעורו על הכרעת דינו של בית משפט השלום, במסגרת ההליך העיקרי. המבקש חוזר על טענתו כי הסכמתו להסדר המוצע ניתנה רק משום שסבר כי הסדר זה כולל גם את התיק הנוסף. לפי גרסתו, כאשר המתין

מחוץ לאולם, הודיע לו סגגורו כי המתווה הוא "9 חודשים", וכי נציגת המשיבה ציינה שאם יסכים לו, הרי בניכוי שליש מעונשו "יהיה בחוץ" תוך חצי שנה. מכך, בצירוף העובדה כי באולם הדיונים נכחה גם התובעת אשר טיפלה בתיק הנוסף, המבקש הבין, לטענתו, כי ההסדר הוא הסדר כולל המתייחס לשני התיקים נגדו. לעמדתו, הוא לא היה מסכים להסדר אילו היה יודע שהוא מתייחס להליך העיקרי בלבד. באשר לשיהוי בהגשת הבקשה לביטול פסק הדין, המבקש סבור כי לא השתהה, שכן עמד על כך שלא הבין את ההסדר בפני ערכאות שיפוטיות שונות בארבע הזדמנויות לאחר שניתן פסק הדין, כמו גם בפני עו"ד סולומון. לטענתו, עו"ד סולומון הודיע לו כי אם יעמוד על כך שלא הבין את ההסדר, יאלץ להתפטר מייצוגו, ועל כן ויתר על טענתו לתקופה מסוימת. על סמך כל האמור, המבקש טוען כי טענתו בדבר אי-הבנת ההסדר הועלתה בסמוך לאחר פסק הדין, וכי הגשת הבקשה לביטול פסק הדין באיחור לא נבעה מכבישת טענה או מניסיון לנצל את הליכי המשפט לרעה.

7. עוד טוען המבקש כי נפלו שני פגמים דיוניים בעניינו, המצדיקים את ביטול פסק הדין. ראשית, המבקש סבור כי הרחקתו מהאולם נעשתה שלא כדין, משום שלא הובהר לו כי יהיה זכאי לשוב ולהיות נוכח בדיון אם יפסיק להפריע למהלך הדיון. שנית, לשיטת המבקש, היה על בית המשפט המחוזי להחזיר אותו לאולם הדיונים ולהציג לו את ההסדר המוצע באופן ישיר – ועל ידי כך להבטיח כי הבין את פרטי ההסדר ואת התיק שאליו הוא מתייחס.

8. לעמדת המבקש, הבקשה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות לגבי תוקף הסכמתו להסדר המוצע, כאשר ההסכמה ניתנה על ידו מחוץ לאולם, לבא-כוחו ומבלי שהיה נוכח באולם כאשר ההסדר נדון. לחלופין, המבקש גורס כי יש לקבל את הבקשה גם משיקולי צדק ומניעת עיוות דין, הנובעים מחיובו בהסכמה דיונית שאינו מעוניין בה. המבקש מוסיף כי טענותיו בדבר ההסדר המוצע הן טענות שנולדו בקשר לנסיבות מתן פסק הדין בבית המשפט המחוזי, ומועלות בפני בית משפט זה ב"גלגול שני". על כן, הוא סבור כי הבקשה מצדיקה מתן רשות ערעור.

9. המשיבה, מנגד, סבורה כי הבקשה אינה מגלה שאלה משפטיות החורגת מעניינם של הצדדים. לעמדתה, ההסדר המוצע הוא הסדר אותו הציע בית המשפט המחוזי לסיום הערעור, מיוזמתו, על סמך בחינת הכרעת דינו של בית משפט השלום ולאחר שבחן את טענות הצדדים. המשיבה גורסת כי במקרה של הסדר אותו מציעה ערכאת הערעור להכרעה בערעור, די בכך שההצעה מועברת אל המערער במלואה מפי בא-כוחו, ומוסברת לו משמעות הסכמתו. עוד טוענת המשיבה, כי לא נפל כל פגם בהרחקתו של המבקש מהאולם, שכן בית המשפט המחוזי התרה בו פעמים רבות כי יחדל מהפרעותיו, אך ללא הועיל.

10. כמו כן, המשיבה סומכת את ידה על מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי התנהלותו של המבקש עלתה כדי חוסר תום לב וניצול לרעה של הליכי משפט, וזאת בשל מספר טעמים: ראשית, נוכח השיהוי הניכר בהגשת הבקשה לביטול פסק הדין; שנית, משום המבקש היה נוכח בדיון כמעט עד סופו, וידע כי התיק הנוסף כלל לא הוזכר בדיון בפני בית המשפט המחוזי; שלישית, משום שטענת המבקש נסתרה לחלוטין בעמדת עו"ד סולומון, אשר הדגיש כי הצעת בית המשפט המחוזי הועברה למבקש כלשונה, "ללא כחל וסרק"; רביעית, משום שבמשא ומתן בינה לבין המבקש, בטרם ניתן גזר דינו של בית משפט השלום, הסכימו הצדדים על עונש כולל של 23 חודשי מאסר בשני התיקים, הסכמה ממנה המבקש חזר בו. משכך, המשיבה סבורה כי אין מקום להאמין לטענת המבקש כי סבר שהמשיבה הסכימה להסדר במסגרתו יוטל עונש של 9 חודשי מאסר בלבד בשני התיקים יחדיו.

11.

יוער, כי ביום 27.10.2015, הגיש המבקש בקשה להגשת תגובה לתגובת המשיבה לבקשה למתן רשות ערעור. החלטתי לקבל את התגובה, וזו עמדה לנגד עיניי בבואי להכריע בבקשה זו.

דיון והכרעה

12.

אין בידי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור. בפתח הדברים, אציין כי לא מצאתי ממש בטענת המבקש, לפיה יש לבחון את הבקשה באופן מקל יותר מבקשת רשות ערעור רגילה, מהטעם שטענותיו נולדו בקשר לנסיבות מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ועל כן אינן מהוות "גלגול שלישי". הכלל הנקוט בפסיקת בית משפט זה הוא כי "עצם העובדה כי בפסק-דין של ערכאת ערעור מצויים שינוי, תוספת או אף הכרעה חדשה שלא נכללה בהחלטת הערכאה הראשונה, אין בה די כדי להוציא את המקרה מגדר 'גלגול שלישי' ולהקנות זכות ערעור" (ראו: רע"פ 4869/12 אילן נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (26.6.2012); רע"פ 2975/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ח (17.4.2012); בש"א 4511/05 עיריית בת-ים נ' גני יפית חברה לבניין ולהשקעות בע"מ (17.7.2005)). כלל זה חל כלשונו, גם באותם מצבים בהם הסוגיה מושא בקשת רשות הערעור התעוררה רק לאחר פסק הדין בערכאה הראשונה – כך שהערכאה הדיונית כלל לא הייתה יכולה לדון בה – ונדונה לראשונה רק בערכאת הערעור (ראו: רע"פ 6585/12 חאן האביב אירועים בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה ו (14.11.2012); רע"פ 7383/12 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה ז (21.10.2012)). משענייני של המבקש נדון כבר בפני שתי ערכאות, מתחייבת המסקנה כי הבקשה שלפניי היא בקשה לדיון ב"גלגול שלישי", ועליה להיבחן בהתאם.

13.

הלכה ידועה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה סוגיה עקרונית בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו: בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה)), או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (ראו: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). עיינתי בטענות הצדדים ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ואיני סבור כי יש מקום להיעתר לבקשה. הבקשה אינה מעוררת שאלה עקרוניות כאמור, וכולה מעוגנת בנסיבות הפרטניות של המקרה שלפניי. בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו במפורש, על סמך בחינת טענות המבקש אל מול תגובת עו"ד סולומון, כי המבקש הבין היטב את ההסדר המוצע וכי היה מודע למשמעות הסכמתו. כמו כן, נקבע כי אין בסיס מינימלי לטענת המבקש לפיה סבר שההסדר נוגע לשני התיקים נגדו. משנקבע כי המבקש הבין את ההסדר ונתן לו את הסכמתו המודעת, טענותיו של המבקש בדבר חובתו של בית המשפט לקבל את הסכמתו באופן ישיר, כדי להבטיח שהבין את ההסדר, אינן מצדיקות דיון ב"גלגול שלישי".

14.

כמו כן, סבורני כי לא מתקיימים בבקשה שלפניי שיקולי צדק ייחודיים. כידוע, הענקת רשות ערעור משיקולי צדק נעשית במקרים נדירים ביותר, בהם "תחושת הצדק שבקשת רשות לערער מעוררת לפני השופט הדן בה היא כה חזקה, עד שהוא יכול ליטול היתר לעצמו, לחרוג מהכללים [...] ולתת למבקש רשות ערעור" (שלמה לויין תורת הפרוצדורה האזרחית - מבוא ועקרונות יסוד 182 (מהדורה שנייה, 2008); וראו גם: רע"פ 6009/15 קושמקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (8.9.2015)). במסגרת ההסדר המוצע, הופחת עונשו של המבקש ונמחק הערעור הנגדי של המדינה על קלות העונש, כך שהוא זכה ל"תמורה הוגנת" להסכמתו להסדר זה. כמו כן, המבקש היה נאות לקבל הסדר טיעון הכולל עונש מאסר, הנוגע לשני התיקים בעניינו במשותף – וזאת אף לפני שניתן גזר דינו של בית משפט השלום. משכך, ניטל במידה רבה העוקץ מטענתו כי פסק הדין גזל ממנו את האפשרות להיאבק על חפותו וגרם לו

עמוד 4

בכך עוול. לכל היותר, ניתן לומר כי פסק הדין הביא לכך שהסדר הטיעון אליו הגיע המבקש אינו ההסדר האידיאלי מבחינתו. על כן, לא מצאתי מקום להיעתר לבקשה למתן רשות ערעור אף מטעמי צדק ייחודיים.

15. סוף דבר, הבקשה נדחית. על המבקש להתייבב לתחילת ריצוי עונשו בבימ"ר ניצן ביום 29.11.2015 לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

ניתנה היום, ג' בכסלו התשע"ו (15.11.2015).

ש ו פ ט